

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до виконання дипломних робіт
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 336.(07.034)

М54

Укладачі: О. М. Колодізєв
О. М. Рац

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 7 від 28.11.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. М. Колодізєв, О. М. Рац. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 62 с.

Наведено загальні вимоги до організації процесу підготовки, виконання та захисту дипломних робіт бакалаврів із виділенням основних етапів: вибір теми дослідження; визначення мети й завдань дослідження; добір і аналіз літератури з обраної теми та розроблення плану роботи; розгляд теоретичних аспектів вирішення проблеми; підбір фактичного матеріалу і його аналіз; розроблення й обґрунтування методичних рекомендацій і практичних підходів; формулювання висновків та оцінювання отриманих результатів; оформлення і захист бакалаврської роботи. Подано тематику бакалаврських робіт, структурні елементи, вимоги до їхнього оформлення.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" (спеціалізація "Банківська справа") всіх форм навчання.

УДК 336.(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Процес навчання бакалаврів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" завершується виконанням бакалаврської дипломної роботи.

Кваліфікаційна бакалаврська дипломна робота – це навчально-наукова робота студента, яка виконується на завершальному етапі здобуття освітнього ступеня бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування для встановлення відповідності отриманих здобувачами вищої освіти результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вона є кваліфікаційним документом, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом і ухвалює рішення щодо присвоєння відповідної кваліфікації й видачу диплома бакалавра.

Дипломна робота бакалавра є інструментом закріплення та демонстрації сформованих упродовж навчання загальних і спеціальних компетентностей відповідно до профілю спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

Мета виконання бакалаврської дипломної роботи – підвищення рівня наукової кваліфікації автора шляхом обґрунтування та розроблення нових підходів до розв'язання конкретної, актуальної проблеми в галузі банківської діяльності; розвиток навичок науково-дослідної роботи; формування вміння розробляти напрями удосконалення вирішення комплексу практичних питань, пов'язаних з проблемою, поставленою в роботі.

Бакалаврська дипломна робота є самостійною науково-кваліфікаційною роботою, у якій сформульовані й обґрунтовані наукові положення, сукупність яких можна класифікувати як нову ідею або обґрунтування підходів щодо вирішення конкретної проблеми.

Дипломна робота бакалавра повинна мати характер науково-прикладних досліджень за обраною студентом темою та мати практичне значення для удосконалення банківської діяльності.

Отримання результатів, оформлених у вигляді дипломної роботи, має свої принципи, методи, техніку та технологію. Мета поданих методичних рекомендацій – надання допомоги студентам в оптимальній організації діяльності з виконання бакалаврської дипломної роботи через озна-

йомлення з принципами її побудови, принципами й методами встановлення новизни, достовірності та практичної значущості наукових результатів. Також поданими методичними рекомендаціями визначаються загальні вимоги до організації процесу виконання дипломних робіт, їхньої структури та змісту, порядку захисту й оформлення.

Процес підготовки дипломної роботи бакалавра передбачає:

- 1) вибір теми роботи з урахуванням рекомендованої кафедрою банківської справи тематики й обґрунтування її актуальності;
- 2) постановку мети та конкретних завдань дослідження;
- 3) визначення об'єкта, предмета і методів дослідження;
- 4) узагальнення законодавчої бази, нормативно-правових й інструктивних матеріалів, літературних та інших джерел з досліджуваної теми;
- 5) розгляд теоретичних аспектів вирішення проблеми, поставленої в роботі;
- 6) збір практичного матеріалу з обраної теми й аналіз стану проблеми на його основі;
- 7) розроблення та обґрунтування методичних рекомендацій і практичних підходів, які повинні надати шляхи вирішення завдань, що поставлені в дипломній роботі;
- 8) формулювання висновків і оцінки одержаних результатів;
- 9) оформлення та захист дипломної роботи.

1. Послідовність підготовки дипломної роботи

Діяльність студентів щодо виконання бакалаврської дипломної роботи розпочинається з вибору теми та отримання на випусковій кафедрі завдання з методичними рекомендаціями щодо її розроблення. Уже на етапі вибору теми розпочинається співпраця студента з керівником роботи.

Для систематизації підготовки дипломної роботи необхідно розробити та узгодити з керівником її детальну структуру. Виконання роботи має проходити за графіком, що затверджується випусковою кафедрою.

Для вчасного виконання та підготовки до захисту роботи рекомендується дотримуватись графіку навчального процесу, а також календарного графіку, який наведено у завданні до дипломної бакалаврської роботи.

Матеріал щодо об'єкта дослідження збирається протягом переддипломної практики. Водночас необхідно поглиблено вивчати широке коло нормативних і літературних джерел, що стосуються досліджуваної проблеми.

Під час написання дипломної роботи потрібно не менше одного разу на тиждень зустрічатися з призначеним випусковою кафедрою керівником для своєчасного коригування шляхів розроблення окремих питань обраної теми. Керівник оцінює рівень готовності дипломної роботи за станом на 1-те та 15-те числа кожного місяця і звітує про відхилення від графіка написання роботи перед завідувачем кафедри на засіданнях кафедри (з відміткою у протоколі засідання кафедри).

Перед остаточним оформленням чистового варіанта роботи студент повинен подати керівникові завершену чернетку всіх розділів, вступу, висновків і літератури. Оформлення тексту чернетки має наближатися до вимог, які висуваються до готової роботи, що допоможе заздалегідь позбутися зайвих помилок під час написання чистового варіанта роботи. Разом зі схваленням чернетки керівник розглядає пропозиції студента щодо варіантів графічного матеріалу та надає рекомендації щодо його оформлення.

Після остаточного оформлення чистового варіанта дипломної роботи автор має підписати її сам, а також отримати підписи консультанта з охорони праці. Також необхідно оформити дві **довідки** з об'єкта дослідження про актуальність розроблення заданої теми та можливість практичного впровадження розроблених у роботі рекомендацій (додаток А).

Після цього робота подається керівнику разом із чернеткою та демонстраційним матеріалом, електронним варіантом роботи, а також тезами й науковими статтями, виконаними за найбільш вагомими результатами роботи. Керівник ставить підпис на другому аркуші завдання роботи, подання до роботи, складає **відгук** з рекомендацією її до захисту (додаток Б).

Далі дипломна робота подається на зовнішнє рецензування науковому працівникові або досвідченому висококваліфікованому спеціалісту з банківської справи (**рецензія** з банку, відмінного від бази переддипломної практики). Рецензія складається за формою, наведеною в додатку В.

Разом з відгуком, рецензією, довідками, поданням до бакалаврської дипломної роботи, яке підписане керівником і рефератом роботи трьома мовами, дипломна робота надається в комісію з нормо-контролю. Член комісії з нормо-контролю ставить підпис на **завданні** до дипломної роботи. Також на завданні ставиться підпис лаборанта кафедри, який засвідчує наявність **CD-диска** з електронним варіантом роботи.

Підписана членом комісії з нормо-контролю робота зі всіма супровідними документами надається завідувачу випускової кафедри для остаточного затвердження. У момент демонстрації студентом комплексу матеріалів дипломної роботи завідувач кафедри надає особисто кожному здобувачеві **Аркуш зауважень** (додаток Г) для відображення результатів остаточного контролю за дотриманням усіх необхідних вимог щодо процедури допуску її до захисту.

Тільки після підпису завідувача кафедри дипломну роботу опрацьовують у тверду палітурку. На зворотному боці палітурки прикріплюється конверт, до якого вкладається відгук керівника, рецензія та дві довідки з об'єкта дослідження, які засвідчують актуальність теми і використання результатів дослідження.

Для захисту дипломної роботи має бути підготовлена доповідь з обов'язковим обґрунтуванням актуальності теми роботи, її мети та основних результатів з посиланнями на **демонстраційний матеріал**. Студент має підготувати роздрукований демонстраційний матеріал з титульним аркушем з підписом керівника та студента (5 екземплярів). Також до захисту студент готує **презентацію в PowerPoint** (не менше 10 слайдів), які мають відповідати роздрукованому варіанту демонстраційного матеріалу.

2. Вибір теми дипломної роботи

Виконання дипломної роботи розпочинається вибором теми та затвердженням її кафедрою банківської справи. Вибір теми вирішально впливає на результат дослідження. Під час обрання теми основними критеріями повинні бути: актуальність, новизна та перспективність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми в заданій установі банку; можливість отримання від впровадження результатів дослідження економічного ефекту.

Тематику дипломних робіт опрацьовує випускова кафедра з огляду на завдання, що впливають з програми підготовки бакалаврів з банківської справи, актуальності та можливості проведення науково-дослідної роботи з тих чи інших питань протягом часу, передбаченого навчальним планом.

З метою забезпечення відповідності тематики робіт сучасним вимогам конкретний перелік тем кожного року переглядається та затверджується кафедрою банківської справи.

Теми дипломних робіт бакалаврів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" (спеціалізація "Банківська справа") наведені в додатку Д.

Для вибору теми дипломної роботи студенти особисто подають заяву. Обрана тема погоджується та уточнюється з керівником, після чого слухачі розробляють план і календарний графік роботи, який має відповідати календарному графіку (*у завданні до дипломної роботи*), затверджену кафедрою банківської справи. Відповідно до теми для виконання роботи студенту видається **завдання** за встановленою формою.

3. Керівництво підготовкою дипломних робіт

Керівником дипломної роботи призначається один із провідних викладачів випускової кафедри. Крім того, до керівництва роботою залучається консультант з охорони праці, який закріплюється за студентом відповідною кафедрою.

До основних функцій керівника належать:

допомога студенту в уточненні теми роботи та розробленні її плану;

орієнтація на збір необхідної для написання роботи інформації в період переддипломної практики;

рекомендації щодо вибору джерел наукової, методологічної та спеціальної літератури;

консультації відносно змісту роботи;

контроль за виконанням окремих етапів роботи відповідно до затвердженого кафедрою графіка;

поради щодо оформлення роботи, підготовки доповіді та графічного матеріалу;

складання відгуку про роботу.

Керівник дипломної роботи звертає увагу студента на наявні недоліки в роботі (оформлення, стиль, орфографія та пунктуація, зміст підрозділів, послідовність викладення тексту), але не виправляє їх сам.

4. Вимоги до змісту дипломної роботи

Структура дипломної роботи носить стандартизований характер і повинна містити: титульний аркуш; подання; завдання; анотацію; зміст; вступ; основну частину (розділ 1 – розділ 4); висновки; літературу (список використаних джерел); додатки.

Титульний аркуш дипломної роботи (додаток Е) містить: найменування вищого навчального закладу та випускової кафедри; тему роботи; дані про автора роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника та рецензента; місто, рік.

Завдання до дипломної роботи розміщується безпосередньо після титульного аркуша. Завдання видається перед початком переддипломної практики на типовому бланку (додаток Ж).

Подання до дипломної роботи містить дані про успішність навчання студента, а також висновки керівника та випускової кафедри про дипломну роботу (додаток И).

Анотація до роботи пишеться на трьох мовах (українською, російською й англійською) – 12 шрифт (див. приклад цього документа в додатку К).

Зміст подають після анотації до дипломної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів і підрозділів, висновків, літератури, додатків. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Л.

У **вступі** бакалаврської дипломної роботи розкривають сутність і стан наукового питання, його значущість, актуальність його розроблення, формулюються мета та завдання роботи, об'єкт і предмет, обрані методи дослідження та їхнє практичне значення. Рекомендований обсяг вступу – 3 – 5 сторінок. Викладаючи вступ, необхідно дотримуватись такої послідовності:

1. *Обґрунтування актуальності обраної теми* – початковий етап будь-якого дослідження. Стосовно дипломної роботи поняття "актуальність" має одну особливість. Як зазначалося раніше, дипломна робота є кваліфікаційною працею, та те, як її автор демонструє вміння обрати тему і наскільки правильно він цю тему розуміє й оцінює з погляду своєчасності та значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість. Висвітлюючи актуальність, потрібно виділити головне – сутність проблеми, з чого й випливає актуальність теми. Проблема завжди виникає тоді, коли старе знання вже виявило свою неспроможність, а нове ще не набуло розвинутої форми. Отже, проблема в науці – це суперечлива ситуація, яка вимагає свого вирішення. Для з'ясування стану розроблення обраної теми складається короткий огляд літератури, з якого можна зробити висновок, що обрана тема ще не розкрита (розкрита лише частково, або не в тому аспекті), і тому вимагає подальшого розроблення.

2. *Мета і завдання дослідження*. Формулюється мета роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Метою дипломної роботи може бути, наприклад, розроблення і наукове обґрунтування методичних основ відносно підходів до управління (організації, обліку, аналізу) конкретним видом операцій. Завдання формулюються у формі переліку (вивчити ..., описати ..., визначити ..., дослідити ..., з'ясувати сутність ..., показати ..., узагальнити ..., встановити ..., виявити ..., довести ..., впровадити ..., вивести залежність ..., встановити взаємозв'язок ..., проаналізувати ..., розробити ..., дати рекомендації та ін.). Формулювати завдання необхідно якомога ретельніше, оскільки опис їхнього вирішення становить зміст підрозділів дипломної роботи.

3. *Об'єкт і предмет дослідження*. Об'єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і є обраними для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне та часткове. Наприклад, під час вивчення теми, пов'язаної з досліджен-

ням ресурсного потенціалу банку, об'єктом може бути діяльність вітчизняних банків на ринку залучення та розміщення банківських ресурсів; предметом – ресурсний потенціал вітчизняних банків.

Приклади формулювання об'єкта та предмета дослідження:

1. Тема "Організація бізнес-планування в банку".

Об'єктом дослідження є процес бізнес-планування в банку.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні засади формування та розвитку технологій організації бізнес-планування в банку.

2. Тема "Впровадження інноваційних банківських продуктів в умовах глобалізації світових фінансів".

Об'єктом дослідження є процеси розвитку інноваційних банківських продуктів.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення, принципи, методичні підходи, економіко-математичні методи й моделі впровадження інноваційних банківських продуктів в умовах глобалізації світових фінансів.

3. Тема "Формування депозитної політики банку".

Об'єктом дослідження є процес формування депозитної політики банку.

Предметом дослідження є основні напрями, заходи та принципи формування депозитної політики банку як інструмента забезпечення стабільності ресурсної бази банку, необхідної для здійснення ним своєї діяльності.

4. Тема "Мінімізація ризиків банківської діяльності".

Об'єктом дослідження є процес мінімізації ризиків банку.

Предметом дослідження обрано теоретичні та практичні положення, принципи, методичні підходи, методи й моделі мінімізації ризиків банківської діяльності.

Методи дослідження. Подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перерахувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Інформаційно-теоретична база дослідження. Автором зазначається, які види інформаційних джерел були використані під час написання бакалаврської дипломної роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Коротко характеризуються основні прикладні результати роботи, визначається можлива галузь їхнього впровадження та їхній вплив на проблему, яка вирішується. Зазначається, що наукові результати дипломної роботи знайшли практичне застосування у діяльності окремих банківських установ, що підтверджується відповідними довідками. Також указуються напрями застосування розроблених методичних рекомендацій у практичну діяльність банків.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів і підрозділів. У розділах основної частини детально розглядаються методика та техніка дослідження й узагальнюються результати. Дипломна робота складається з чотирьох розділів: теоретичного, експериментального (аналітично-дослідницького), проектного та розділу, який присвячений охороні праці. Наприкінці кожного з розділів основної частини автором подаються короткі висновки щодо сутності отриманих ним результатів (1 – 2 абзаци).

Перший розділ дипломної роботи носить теоретичний характер. У ньому обґрунтовується теоретична база обраної проблеми, виконується її макроекономічний аналіз, дається огляд літературних джерел, нових розробок.

У першому розділі висвітлюються основні теоретичні положення досліджуваної теми на основі вивчення сучасної наукової літератури. Особлива увага приділяється дискусійним проблемним питанням: різні погляди необхідно критично проаналізувати, та на основі цього сформулювати і аргументувати свою думку. У цьому розділі є обов'язковими посилання на використану літературу (обов'язковим є посилання на сучасну наукову літературу, а також наукові публікації викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця).

Огляд літературних джерел – найвища форма узагальнення інформації. Він систематизує зміст багатьох документів за основними напрямками їхнього використання. За цих умов повинна даватись аргументована оцінка використаних відомостей. Загальна методика складання огляду містить: з'ясування стану питання; ознайомлення з темою та з'ясування її меж; складання попереднього плану огляду; відбір найбільш цінного матеріалу; аналіз джерел; їхнє оцінювання та співставлення, групування зведень; їхнє узагальнення; висновки та рекомендації на основі цього огляду. Огляд повинен повно та систематизовано відображати

стан предмета дослідження. Положення, що містяться в ньому, повинні дозволяти об'єктивно оцінювати науково-прикладну значущість досліджуваної проблеми, правильно вибирати шляхи та засоби досягнення мети, поставленої в роботі.

В огляді літератури автор окреслює основні етапи розвитку наукової думки за поставленою проблемою. Стисло, критично висвітливши роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, які залишилися невирішеними, а отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

У першому розділі необхідно описати технологічний складник об'єкта дослідження, якщо він є процесом, на основі системного аналізу, за допомогою якого визначається послідовність дій з встановлення структурних зв'язків між елементами досліджуваної системи. Розгляд категорій системного аналізу створює основу для логічного та послідовного підходу до проблеми ухвалення рішень, ефективність вирішення проблем за допомогою системного аналізу визначається структурою вирішуваних проблеми. Виконувати це завдання можна за допомогою методу декомпозиції, який передбачає використання структури завдань і дозволяє замінити розв'язання одного великого завдання рішенням серії менших завдань.

Результати застосування методу декомпозиції або системного аналізу рекомендується подавати у схематичному виді.

Для більш повного теоретичного дослідження обраної проблеми необхідним є визначення її правового забезпечення, яке передбачає огляд й аналіз усіх нормативних і законодавчих актів, які встановлюють правові норми та регулюють відносини в межах об'єкта дослідження та містять визначені правила його діяльності.

УВАГА!!!! У теоретичному розділі в посиланнях на літературні джерела повинні бути номери сторінок, наприклад: [384, с.104].

Перший розділ дипломної роботи має містити не менш ніж 3 підрозділи.

У **другому розділі** основної частини надається повне та системне викладення конкретної проблеми, механізм її реалізації. Другий розділ повинен містити фінансово-економічні характеристики бази дослідження (банку, в якому студент проходить переддипломну практику), аналіз практики роботи банківської системи або окремої установи банку відповідно до теми дослідження та викладки щодо практики функціонування фінансового обліку об'єкта дослідження.

Фінансово-економічна характеристика бази дослідження передбачає розкриття її стану та перспектив розвитку.

Під час складання характеристики бази дослідження потрібно навести такі дані: його повне найменування; форму власності; призначення; підпорядкованість; коротку історичну довідку; організаційну структуру; склад основних підрозділів та виконавців; їхні функції. Далі на основі форм звітності зібрати дані за основними показниками діяльності об'єкта дослідження за 3 – 5 попередні періоди. Зібрані дані треба оформити у вигляді таблиць, діаграм, графіків. План, за яким складається фінансово-економічна характеристика бази переддипломної практики наведена в додатку М.

Метою аналітичної частини роботи є обґрунтування резервів зростання кількісних і покращення якісних показників функціонування бази дослідження.

Інформаційною базою для аналізу є дані банківської установи, яка є базою практики. Також фактичний цифровий матеріал можна використовувати із періодичних фахових видань, таких як: "Вісник НБУ", "Банківська справа", "Фінанси України", "Бізнес", "Бюллетень фінансової інформації" та ін. Результати аналізу необхідно подавати у таблицях, діаграмах, графіках.

Методичну основу аналізу складають різні методики, які студент повинен знайти в літературних джерелах.

На основі аналізу дослідженого матеріалу, особистих спостережень і критичного оцінювання практики студент розкриває дійсний стан банківської установи (або групи банків, банківської системи загалом), причини недоліків, можливості покращення фінансово-господарської діяльності. Якщо ж проблема притаманна всій банківській системі, то здійснюється аналіз макро- чи мікроекономічних показників, або розглядається стан розвитку певної проблеми порівняно зі станом грошово-кредитних систем розвинутих країн.

Якщо обсяг матеріалу великий, то його слід помістити в кінці роботи в додатках.

Підрозділ, присвячений обліку, має розкривати основні принципи організації фінансового обліку (або аудиту) в банку, пов'язаного з предметною сферою дослідження. Якщо тема дипломної роботи пов'язана з кредитуванням, то підрозділ має містити характеристику рахунків, на яких обліковуються кредитні операції, типові проведення, приклади

оформлення необхідних документів для здійснення бухгалтерських проведень тощо. Якщо тема дипломної роботи присвячена дослідженню депозитних операцій, операцій з цінними паперами, то підрозділ має містити характеристику обліку відповідних операцій.

Третій розділ – найбільш важлива частина дипломної роботи.

У цьому розділі на базі теоретичного узагальнення й аналізу обраної як предмет дослідження проблеми розробляються та обґрунтовуються рекомендації з підвищення ефективності роботи банку в контексті об'єкта дослідження із застосуванням нових методик, запозиченням і адаптацією зарубіжного досвіду, використанням економіко-математичних методів у межах досліджуваної проблеми.

Рекомендації та пропозиції повинні мати наукову мотивацію й впливати з аналізу фактичного матеріалу, тобто з аналітичного розділу.

Обов'язковим складником третього розділу є обґрунтування практичного використання запропонованих у роботі рекомендацій через визначення результативності від їхнього впровадження.

Визначення результативності від впровадження запропонованих організаційних заходів може розраховуватися такими способами:

- пошук резервів;
- нормативний метод;
- метод експертних оцінювань.

Визначення результативності від впровадження запропонованих організаційних заходів шляхом пошуку резервів передбачає порівняння оцінки ситуації до впровадження запропонованих організаційних заходів і після. Під час отримання позитивного результату від впровадження запропонованих організаційних заходів заходи вважаються доцільними для їхнього практичного застосування.

Нормативний метод визначення результативності від впровадження запропонованих організаційних заходів є близьким до методу пошуку резервів. В його основу покладений норматив (план), згідно з яким порівнюється отриманий ефект. Такий метод найчастіше застосовується у ході дослідження доходів і витрат банку, ліквідності, кредитної діяльності банку тощо.

Метод експертних оцінювань – це процедура отримання оцінки проблеми на основі думки фахівців (експертів). Для визначення результативності або її обґрунтування доцільно використовувати методи отримання індивідуальної думки членів експертної групи, які засновані на поперед-

ньому отриманні інформації від експертів, опитуваних незалежно один від одного, з подальшим обробленням отриманих даних. До цих методів належать методи анкетного опитування, інтерв'ю та методи "Дельфі", серед яких саме анкетне опитування рекомендується використовувати в дослідженні студентами. Основні переваги методу індивідуального експертного оцінювання полягають у його оперативності, можливості повною мірою використовувати індивідуальні здібності експерта, відсутності тиску з боку авторитетів і в низьких витратах на експертизу. Головним їхнім недоліком є високий ступінь суб'єктивності одержуваних оцінок через обмеженість знань одного експерта, проте цей недолік можна уникнути попередньо визначивши компетентності експертів.

Компетентність експертів можна визначити такими способами:

розробити анкету таким чином, щоб за допомогою відповідей експертів на спеціальні запитання усунути некомпетентних респондентів;

запропонувати провести експертам самооцінку компетентності;

у випадках, коли експерти знайомі з діяльністю і знають рівень компетентності один одного, можна використовувати метод взаємного оцінювання компетентності.

Після отримання відповідей експертів необхідно провести їхнє оцінювання, що передбачає проведення оцінювання узгодженості думок експертів. За відсутності значущої узгодженості експертів необхідно виявити причини неузгодженості (наявність груп) і визнати відсутність злагодженої думки (погані результати).

Для перевірки узгодженості думок експертів визначається коефіцієнт конкордації:

$$W = \frac{S}{\frac{1}{12}m^2(n^3 - n) - m \sum_{j=1}^m T_j}, \quad (4.1)$$

де S – сума квадратів відхилень;

m – кількість експертів;

n – кількість чинників;

T_j – показник, що враховує збіг рангів і розраховується за формулою:

$$T_j = \sum_{k=1}^n (t_k^3 - t_k), \quad (4.2)$$

де t_k – число повторень рангу k за ранжування чинників j -м експертом.

Коефіцієнт конкордації змінюється в межах $0 \leq W \leq 1$. Узгодженість вважається задовільною, якщо $W \geq 0,5$, за $W \geq 0,7$ узгодженість вважається гарною. За повного збігання думок експертів $W = 1$.

Наступним етапом аналізу експертних оцінювань є визначення вірогідності коефіцієнта конкордації, яка перевіряється за критерієм Пірсона, розрахункове значення якого визначається за формулою:

$$\chi_{\text{розр.}}^2 = \frac{S}{\frac{1}{12} \times m \times n \times (n+1) - \frac{1}{(n-1)} \times \frac{1}{12} \times \sum_{j=1}^m T_j}. \quad (4.3)$$

Розрахункове значення $\chi_{\text{розр.}}^2$ порівнюється з табличним $\chi_{\text{табл.}}^2$, яке обирається з таблиць розподілу статистики Пірсона.

Якщо розрахункове значення $\chi_{\text{розр.}}^2$ перевищує табличне $\chi_{\text{табл.}}^2$, то має місце не випадкова узгодженість думок експертів, тому за думкою обраних експертів можна здійснювати видалення чинників, які найбільше впливають на визначену проблему.

Зміст третього розділу найбільш повно розкриває здатність студента до самостійної роботи, виявляє його вміння використовувати теоретичні знання в конкретних умовах практичної діяльності.

Усі розділи роботи повинні бути пов'язані між собою, тому особливу увагу потрібно звертати на логічні "переходи" від одного розділу до іншого й в середині розділу – від питання до питання.

Другий і третій розділи випускної роботи повинні бути широко проілюстровані відповідними схемами, графіками, таблицями. Кількість ілюстрацій не обмежена, але їх має бути не менше восьми-десяти.

У **четвертому розділі** роботи викладаються питання організації охорони праці, консультації за якими здійснює відповідна кафедра.

Висновки дипломної роботи виконують роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. Цей синтез – послідовне, логічне викладення отриманих підсумкових результатів і їхнє співвідношення

з загальною метою та конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі. У висновках стисло узагальнюється виконане дослідження: визначається не тільки його наукова новизна та теоретична значущість, які випливають з кінцевих результатів, а й практична цінність.

Література. У цьому розділі в алфавітному порядку наводяться використані законодавчі, нормативні акти, літературні джерела з досліджуваної проблеми.

Рекомендована загальна кількість позицій у переліку використаної літератури має бути не менше ніж 90 джерел.

Опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. До переліку джерел не відносять праці, на які немає посилання у тексті дипломної роботи та які фактично не були використані.

У списку літератури *обов'язково* повинні бути посилання на зарубіжну літературу, а також переважна кількість посилань на сучасну наукову літературу (статті, монографії), зокрема на роботи науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Необхідно використовувати оновлену інформацію (на кафедрі, сайті кафедри та електронному репозитарії ХНЕУ ім. С. Кузнеця) щодо узагальненого переліку наукових публікацій викладачів кафедри банківської справи (зокрема у виданнях, які реферуються у міжнародних наукометричних базах) за відповідною тематикою.

До **додатків** доцільно відносити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи: використані у роботі дані про діяльність об'єкта дослідження за останні 3 – 5 років; проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції й методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на персональній електронно-обчислювальній машині (ПЕОМ), які розроблені в процесі виконання роботи; ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки не входять у загальний обсяг дипломної роботи.

Додатки повинні *обов'язково* містити:

1. Допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи.

2. Копії опублікованих студентом тез доповідей на конференціях, наукових статей за весь період навчання (окремий титульний аркуш додатка).

3. Копії опублікованих студентом статей за темою дипломної роботи (окремий титульний аркуш додатка).

4. Копії сертифікатів, які отримав студент додатково протягом періоду навчання в університеті, що підтверджують сформовані у нього певні професійні компетентності (окремий додаток).

5. Комплект ілюстративного матеріалу, що використовується під час захисту (окремий титульний аркуш додатка).

5. Вимоги до оформлення дипломної роботи

Дипломна робота виконується державною мовою України. Виклад змісту дипломної роботи повинен бути літературним, чітким і ясним.

Оскільки дипломна робота є кваліфікаційною працею, її мові та стилю слід приділити серйозну увагу. Стель роботи має бути науковим. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Важливим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже), заперечення (проте, але, у той час як, тим не менше), причинно-наслідкові відношення (у такий спосіб, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього), перехід від однієї думки до іншої (звернімося до ..., розглянемо ..., зупинимось на ..., розглянувши ..., перейдемо до ..., необхідно зупинитися на ...), результат, висновок (отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, усе сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати ...).

Дипломну роботу слід виконувати тільки за допомогою комп'ютера *Times New Roman* (розмір шрифту 14) з інтервалом 1,5 на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм).

Обсяг дипломної роботи повинен становити приблизно 90 – 110 сторінок.

Текст роботи необхідно розміщувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "ЛІТЕРАТУРА", "ДОДАТКИ" пишуть великими літерами симетрично до тексту (не дозволяється їх підкреслювати, переносити в них слова). Заголовки підрозділів пишуть маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Абзаци починають з відступу, що дорівнює 1,25 см. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Кожний розділ дипломної роботи необхідно починати з нової сторінки. На попередній сторінці до того ж повинно бути не менше 10 рядків тексту.

Відстань між заголовком розділу та заголовком підрозділу повинна дорівнювати 2 – 3 рядкам (приблизно 30 мм), між заголовком підрозділу та наступним текстом повинна дорівнювати 1 – 2 рядкам (приблизно 20 мм), між заголовком підрозділу й останнім рядком попереднього тексту (у разі, коли закінчення одного та початок іншого підрозділу розміщуються на одній сторінці) – 2 рядкам. До того ж після заголовку підрозділу та відповідного відступу на сторінці повинно бути розміщено не менше 3 рядків тексту.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який відносять до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять. Другою сторінкою є завдання до дипломної роботи. На цій сторінці також не ставлять номер.

Наступними сторінками є подання, анотація, зміст, які також не нумеруються. Зміст роботи має бути розміщений на одній сторінці.

Перша сторінка вступу є шостою сторінкою тексту роботи. Проте на ній номер аркуша не ставиться. На наступних сторінках номер пропонують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці, залишаючи праве поле 10 мм.

Нумерація розділів у дипломній роботі повинна бути наскрізною арабськими цифрами *від центру сторінки*. Після номера розділу ставлять крапку та пишуть назву розділу ВЕЛИКИМИ літерами, наприклад:

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "1.2." (третій підрозділ першого розділу). Потім у самому рядку пишуть заголовок підрозділу з абзацного відступу, наприклад:

1.2. Депозитні та недепозитні операції банків з формування ресурсної бази

Ілюстрації (схеми, графіки) та таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, відносять до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом "рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: "рис. 1.2." (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в бакалаврській роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (таблиця друга першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

У разі переносу частини таблиці на інший аркуш (сторінку), слово "Таблиця" та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова "Продовження табл." (якщо це друга чи наступна частина), або "Закінчення табл." (якщо таблиця займає більш ніж дві сторінки) та вказують номер таблиці, наприклад: "Продовження табл. 1.2", "Закінчення табл. 1.2".

Формули в дипломній роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, у яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

Ілюстрації

Ілюстрації повинні мати змістовну назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст).

Відстань між останнім рядком попереднього тексту й ілюстрацією (з числовими значеннями даних), між ілюстрацією і її назвою, між назвою ілюстрації та пояснювальними даними до неї, між назвою ілюстрації (або пояснювальними даними) і наступним текстом має дорівнювати одному рядку. Підпис ілюстрації здійснюється з абзацного відступу.

Ілюстрації розміщують (без рамки-контуру по периметру) після посилання на них у тексті, наприклад: "... ПАТ "Банк Харків" постійно розширює свою діяльність, про що свідчить динаміка активів, зобов'язань та капіталу (рис. 1.5)".

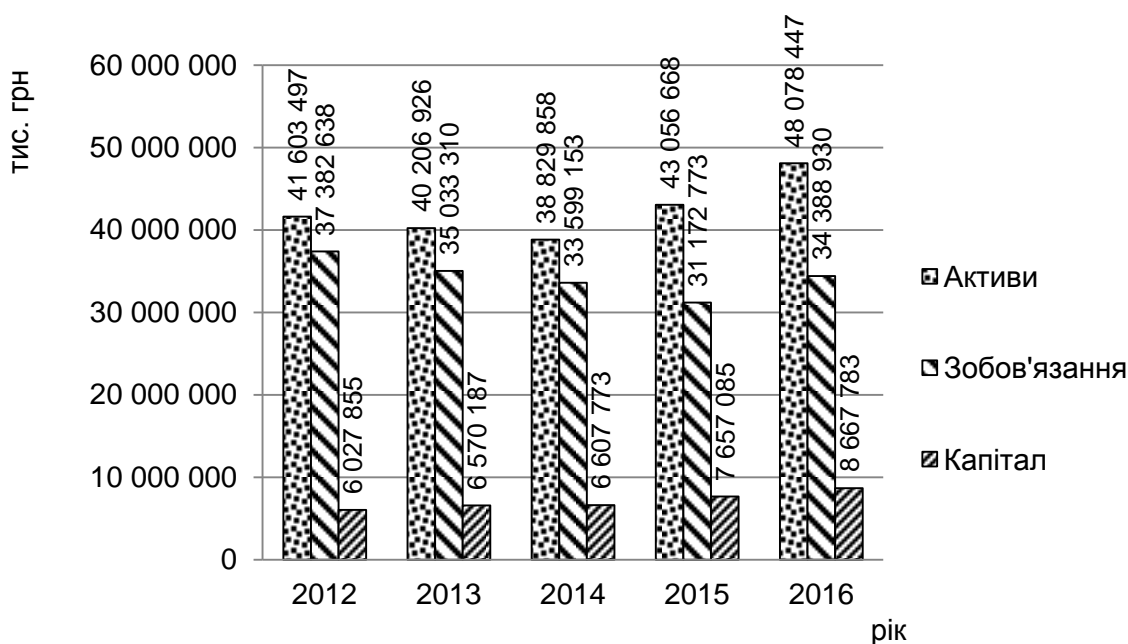

Рис. 1.5. Динаміка основних показників діяльності ПАТ "Банк Харків" за 2012 – 2016 рр.

Далі необхідно зробити висновки щодо динаміки показників, наведених на рис. 1.5. Не можна починати або закінчувати розділ (підрозділ) ілюстрацією без тексту на сторінці.

Таблиці

Цифровий матеріал переважно повинен оформлятися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву таблиці та слово "Таблиця" починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою ніж 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці додавати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті у такий спосіб, щоб її можна було читати без повороту переплетеної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. У разі перенесення таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною, усі графи частини першої нумерують арабськими цифрами.

На другому аркуші після слів "Продовження табл. (номер)" повторюють нумерацію граф таблиці. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини та розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Головка

Заголовки граф

Підзаголовки
граф

Рядки

Боковик

Графи (колонки)

(заголовки

рядків)

Відстань між словом "Таблиця" і останнім рядком попереднього тексту повинна дорівнювати 1 рядку. Назва таблиці пишеться на наступному рядку. Відстань між назвою таблиці та головкою таблиці, а також між таблицею і наступним текстом повинна дорівнювати 1 рядку. Після головки таблиці на сторінці повинно бути розміщено не менше 2 рядків таблиці.

Розглянемо конкретний приклад побудови таблиці. Насамперед, у тексті робиться посилання на таблицю. Наприклад:

"Динаміка розрахованих коефіцієнтів наведена в табл. 2.10".

Таблиця 2.10

Динаміка показників, що характеризують стан зобов'язань та капіталу ПАТ "Банк Харків"

Показник	Станом на 01.01.20xx р.		
	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Норматив адекватності регулятивного капіталу, %	10,28	11,93	11,75
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів	0,115	0,108	0,106
Норматив адекватності основного капіталу, %	6,53	7,06	6,95
Захищеність власного капіталу	2,10	2,51	3,51
Рентабельність власного капіталу, %	20,93	15,39	28,47
Мультиплікатор капіталу	9,71	10,27	10,43
Рівень поточних рахунків у пасивах, %	32,09	26,48	24,07
Співвідношення зобов'язань і капіталу	8,71	9,27	9,43
Коефіцієнт рівня капіталу у пасивах, %	10,30	9,74	9,59
Коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів	0,84	1,03	1,00
Коефіцієнт максимального розміру отриманих міжбанківських кредитів, %	24,46	40,14	39,86
Максимальний розмір наданих міжбанківських кредитів, %	69,38	48,45	109,05

Примітка. Для компактного подання даних великих таблиць в основному тексті дозволяється формувати їхній матеріал 12 кеглем з інтервалом 1,0, або виносити їх у окремі додатки.

Формули

У дипломних роботах формули розміщують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються. Вище та нижче кожної формули повинно залишатися не менше однієї вільної строки. Номер формули вказують на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта необхідно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Наприклад:

"На наступному етапі визначається коефіцієнт конкордації W :

$$W = \frac{12}{m^2(n^3 - n) - m \sum_{j=1}^m T_j} \sum_{j=1}^n d_j^2, \quad (2.4)$$

де T – показник рівних оцінок;

m – кількість експертів;

n – напрямок дослідження.

Коефіцієнт конкордації може набувати значення в межах від 0 до 1 і визначається для кожного питання окремо. За повної погодженості думок експертів $W = 1$.

Перелік

Перелік, за необхідності, може бути наведений у межах пунктів чи підпунктів. Перед переліком ставиться двокрапка.

Перед кожною позицією переліку потрібно ставити арабські цифри або малі букви української абетки, або дефіс. Наприклад:

"Запропонована система показників відповідає таким вимогам:

придатність для економіко-статистичного та математичного аналізу;

аналітичність, тобто здатність пояснювати причини явищ, відображуваних аналізованими показниками;

коректність, тобто забезпечує потрібну для практичних цілей вірогідність досліджуваного об'єкта;

прогностичність і динамічність, тобто придатність для відображення зміни процесу або явища в часі;

однозначність, тобто під час інтерпретації допускається тільки одне тлумачення".

Посилання

У процесі написання дипломної роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не вміщено до останнього видання.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "Широкого поширення для проведення міжбанківського аналізу набули рейтингові методики [92, 129, 130, 190]".

У теоретичному розділі в посиланнях на літературні джерела повинні бути номери сторінок: [18, с. 28; 84, с.104 – 106].

Посилання на ілюстрації дипломної роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: "Як показано на рис. 1.2 ...". Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: "... у формулі (2.1)". На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті. Слово "таблиця" в тексті пишуть скорочено, наприклад: "... в табл. 1.2". У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово "дивись", наприклад: "див. табл. 1.2".

Список використаних джерел (розділ "ЛІТЕРАТУРА")

Джерела треба розміщувати в списку у такому порядку:

Конституція України;

Кодекси;

Закони України;
Укази Президента;
Постанови Верховної Ради України;
Постанови Кабінету Міністрів України;
інструкції та нормативні акти, видані міністерствами й іншими державними установами;

наукова, навчально-методична та спеціальна література (зокрема газетні та журнальні статті), видана українською та російською мовами в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;

державні стандарти, санітарні норми і правила (СНіП);

література, видана іноземними мовами;

ресурси мережі Internet.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами державного стандарту. Приклади оформлення списку використаних джерел подано в додатку Н.

Примітка. У процесі виконання дипломної роботи обов'язковим є опрацювання статей науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця, зокрема публікацій у наукових журналах і збірниках наукових праць: "Економіка розвитку", "Управління розвитком", "Бізнес Інформ", "Проблеми економіки".

Додатки

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Перед додатками на чистому аркуші в центрі посередині великими літерами пишуть слово "ДОДАТКИ". На цьому аркуші ставлять номер сторінки (його проставляють у "ЗМІСТІ"), а подальші додатки не нумерують.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. У правому верхньому куті над заголовком додатку малими літерами з першої великої пишеться слово "Додаток ___" і велика літера, що позначає додаток. Заголовок додатка пишеться нижче слова "Додаток" малими літерами з першої великої симетрично до тексту.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: "Додаток А", "Додаток Б" та ін. Один додаток позначається як "Додаток А".

Якщо додаток не вміщується на одній сторінці, його можна перенести на наступні, до того ж на другій у правому верхньому куті пишеться "Продовження додатка ____", а якщо додаток займає більше, ніж три сторінки, на останній пишеться "Закінчення додатка ____".

Якщо в роботі як додатки використовуються оригінали документів або їхні копії, а місця для слова "Додаток" і його назви немає, то перед додатком можна розміщувати чисту сторінку, на якій посередині пишуть номер та назву додатка.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: "рис. Д.1.2" – другий рисунок першого розділу додатка Д; "формула (А.1)" – перша формула додатка А.

Дипломна робота має бути акуратно переплетена і підписана як самим студентом, так і керівником роботи від кафедри банківської справи, консультантами та завідувачим кафедри банківської справи.

Демонстраційний матеріал до захисту дипломної роботи подається на аркушах формату А4 (210 x 297 мм) у кількості не менше 10 аркушів, які сформовані у файли для кожного члена Державної екзаменаційної комісії (у п'яти примірниках).

Для демонстраційного матеріалу окремо формують титульний лист, приклад якого наведений в додатку П.

Презентація дипломної роботи має бути виконана в форматі PowerPoint і повинна співпадати з демонстраційним матеріалом.

Також для допуску до захисту студенту потрібно належним чином оформити реферат дипломної роботи (додаток Р), який з титульною сторінкою та анотацією до дипломної роботи розміщується в репозиторії ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Об'єктивне оцінювання підготовлених до захисту дипломних робіт проводиться на основі результатів їхньої перевірки у системі "Антиплагіат".

Для цього у встановлений строк студент має надати на кафедру CD-диск з належним чином сформованими й оформленими документами, які є остаточним варіантом бакалаврської дипломної роботи. Структура документів, які подаються студентом на диску представлена в додатку С.

Результати перевірки роботи на плагіат використовуються у висновку керівника про можливість допуску дипломної роботи до захисту та визначенні оцінки за бакалаврську дипломну роботу Державною екзаменаційною комісією.

Анотації до деяких тем бакалаврських робіт наведені у додатку Т.

6. Порядок захисту дипломних робіт

Захист дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії (ДЕК).

Дата захисту кожної роботи визначається графіком засідань державних екзаменаційних комісій. Списки студентів, допущених до захисту дипломних робіт, подаються в ДЕК не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Процедура захисту дипломної роботи є прилюдною та складається з таких дій:

доповіді автора (визначається актуальність, мета, наукова та практична цінність роботи; питання, що винесені на захист, результати дипломної роботи). Рекомендована тривалість доповіді слухача – до 10 хвилин; відповідей на запитання членів ДЕК і присутніх на захисті; відповідей на зауваження наукового керівника та рецензентів; підведення підсумків захисту дипломної роботи.

На підставі рецензії та відгуку наукового керівника, результатів захисту дипломної роботи ДЕК ухвалює мотивоване рішення за кожним слухачем про присвоєння кваліфікації бакалавра.

Результати захисту дипломних робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання державної екзаменаційної комісії.

Бакалаврські дипломні роботи, що містять особливо цінні практичні рішення, пропозиції, можуть бути рекомендовані ДЕК для опублікування або для доповідей і повідомлень на науково-теоретичних або науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах тощо.

Студенти, роботи яких містять значний обсяг наукової новизни, можуть бути рекомендовані ДЕК для вступу до аспірантури.

7. Критерії оцінювання дипломних робіт

Виконання бакалаврської дипломної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Оцінка виконаних робіт здійснюється на підставі об'єктивних критеріїв за 100-бальною шкалою (табл. 7.1).

Шкала оцінювання дипломних бакалаврських робіт

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

Критерії оцінювання бакалаврських дипломних робіт є такими:

ступінь самостійності виконання та оригінальність матеріалів дипломної роботи (1 – 20 балів);

глибина практичного аналізу проблеми і застосування сучасних методів дослідження, використання комп'ютерної техніки, інформаційних технологій (1 – 20 балів);

науково-практичний рівень результатів (1 – 30 балів);

якість викладення змісту пояснювальної записки (1 – 10 балів);

презентація роботи, стиль викладення, мовна грамотність, якість графічного матеріалу, відповіді на поставлені запитання, комунікативні здібності студента (1 – 20 балів).

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення довідок з об'єкта дослідження

ДОВІДКА

Видана студенту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця _____

(П.І.Б.)

у тому, що його дипломна робота на тему _____

(назва теми)

є актуальною в сучасних умовах для _____.

(назва організації)

Керівник
(організації, відділу)

(П.І.Б.)

ДОВІДКА

Видана студенту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця _____

(П.І.Б.)

у тому, що висновки, пропозиції і рекомендації, що містяться у його дипломній роботі на тему _____

(назва теми)

можуть бути використані в практичній діяльності _____.

(назва організації)

Керівник
(організації, відділу)

(П.І.Б.)

Зразок відгуку керівника на дипломну роботу**ВІДГУК**

на дипломну роботу студента 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця
на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(спеціалізація «Банківська справа»)
Іванова Михайла Олександровича
на тему: «Формування кредитної політики банку»

В умовах обмежених джерел для формування ресурсного потенціалу банки потребують надійних напрямів їхнього вкладення, що передбачає організацію діяльності, спрямовану на підвищення якості пропонованих фінансових послуг і ефективності їхнього здійснення. Надзвичайно важливого значення для банку набуває питання вдосконалення наявної системи формування кредитної політики банку. Ефективна кредитна політика є основою для зростання ефективності управління кредитними операціями та фінансової стабільності банків України.

У першому розділі роботи розглянуто сутність кредитної політики та принципи її формування, види кредитної політики. Особливу увагу приділено механізму управління кредитною політикою банку. Надано фінансово-економічну характеристику ПАТ «Укрсоцбанк».

У другому розділі роботи проаналізовано ринок банківського кредитування в Україні, кредитні операції та кредитну політику ПАТ «Укрсоцбанк».

У проектному розділі роботи розроблено рекомендації щодо удосконалення управління кредитною політикою: розроблено модель прогнозування чистого відсоткового доходу банку від обсягу кредитів, класифікованих за ступенем ризику; удосконалено аналітичне забезпечення формування кредитної політики банку; запропоновано рекомендації з удосконалення системи аудиту й управління кредитними ризиками в банку.

Застосування запропонованих рекомендацій у практичній діяльності банків сприятиме підвищенню ефективності їхніх кредитних операцій.

Недоліком роботи можна назвати недостатньо повно розкритий інструментарій аналізу управління кредитною політикою банку.

В цілому дипломна робота Іванова М. О. має логічну послідовність і високий теоретичний та практичний рівень. Робота задовольняє відповідним вимогам, які ставляться до виконання дипломних робіт і рекомендується до захисту у ДЕК, а її автора, – **Іванов Михайло Олександрович** – до присвоєння кваліфікації «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Керівник:
к.е.н., доцент

О. М. Петрова

Зразок оформлення зовнішньої рецензії на дипломну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(спеціалізація «Банківська справа»)

Петрова Івана Івановича

на тему «Формування кредитної політики банку»

Актуальність теми цього дослідження зумовлена тим, що дохід від кредитних операцій займає значну питому вагу в загальному доході банку. Отже, підвищуючи якість управління саме кредитними операціями банку, можна досягти більш високого його фінансового результату.

Новизна. Дипломна робота має як теоретичну, так і практичну цінність. Дослідження спрямоване на обґрунтування рекомендацій щодо формування важеної кредитної політики банку на основі управління його кредитним портфелем і розроблення заходів з підвищення його ефективності.

Якість проведеного аналізу проблеми. Автор уміло узагальнює різні погляди на вирішення завдань, що розкривають мету дипломної роботи. Позитивним можна вважати те, що в роботі якісно виконана теоретична й аналітична частини, що дозволило сформулювати основи вирішення проблеми та обґрунтувати порядок її аналізу.

Практична цінність висновків і рекомендацій. У результаті використання запропонованого в роботі комплексного підходу до формування кредитного портфеля ПАТ «Укрексімбанк» (**обов'язково вказувати назву банку – бази дослідження**) покращується процес формування ціни на кредитні ресурси. Методика комплексного оцінювання кредитоспроможності позичальника на основі дискримінантної моделі та визначення кредитного ризику сприяє покращанню якості кредитного портфеля банку.

Наявність недоліків. Як недолік можна назвати недостатнє відображення в обліку операцій з врахування векселів, що також відносяться до кредитних операцій.

Загальний висновок. Проте дане зауваження не знижує цінності даної дипломної роботи. Вона відповідає вимогам, що пред'являються до таких робіт, рекомендується до захисту з (позитивною або негативною) оцінкою, а її автор – **Петров Іван Іванович** – заслуговує присвоєння кваліфікації «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Рецензент: начальник відділення №2
ХФ ПАТ «Укрексімбанк»

(підпис, печатка)

П.І.Б.

Зразок оформлення аркуша зауважень

Обов'язкове представлення
для повторного подання
(після усунення зауважень)

_____ П.І.Б студента

А Р К У Ш

зауважень із проходження нормо-контролю
та допуску до захисту дипломної роботи

Наявність необхідних документів	Наявність	Повторне подання
Довідка про працевлаштування (подання з деканату)		
Зовнішня рецензія		
Відгук керівника		
Довідки з бази практики		
Презентаційний (ілюстративний матеріал)		
Електронний варіант роботи (CD)		
Ксерокопії публікацій		
Стаття (<i>тези</i>) за результатами виконання дипломної роботи		
Наявність підписів:		
Віза відповідального за нормо-контроль		
Керівника		
Студента		

Зауваження для обов'язкового усунення у роботі на **сторінках**:

Оформлення розділів дипломної роботи:

- ___ АНОТАЦІЇ
- ___ ЗМІСТ
- ___ ВСТУП
- ___ ЛІТЕРАТУРА
- ___ ВИСНОВКИ
- ___ ДОДАТКИ

Висновок про необхідність повторного
проходження нормо-контролю _____

**Тематика дипломних робіт для студентів
спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
(спеціальність "Банківська справа")
(станом на 2016-2017 навчальний рік)**

1. Організація роздрібного банківського бізнесу.
2. Формування портфеля банківських продуктів.
3. Розроблення та впровадження нових банківських продуктів.
4. Організація роботи банків щодо протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.
5. Забезпечення безпеки діяльності банку.
6. Організація операцій банків на валютному ринку.
7. Оптимізація структури витрат банку.
8. Формування депозитної політики банку.
9. Забезпечення дохідності операцій банку.
10. Оптимізація структури доходів і витрат банку.
11. Організація електронного банкінгу в Україні.
12. Формування капітальної бази банку.
13. Організація розрахунково-касової роботи банку.
14. Формування кредитної політики банку.
15. Забезпечення ефективного функціонування ринку міжбанківських кредитів.
16. Удосконалення роботи банків з проблемними кредитами.
17. Розроблення заходів з підвищення якості кредитного портфеля банку.
18. Забезпечення захисту інтересів банку в процесі кредитування.
19. Регулювання заставних відносин в банківській діяльності.
20. Організація кредитного обслуговування клієнтів банку.
21. Удосконалення процесу банківського кредитування.
22. Розроблення теоретичного та методичного забезпечення оцінювання кредитоспроможності позичальників банку.
23. Забезпечення ліквідності та платоспроможності банку.
24. Формування системи валютного контролю в Україні.
25. Формування механізму грошово-кредитної політики Національного банку України.

26. Розвиток інструментів регулювання банківського сектору.
27. Формування організаційних засад стабільного функціонування банківської системи.
28. Організація функціонування ринку банківських послуг в Україні.
29. Організація і регулювання готівкового обігу в Україні.
30. Організація і оцінювання ефективності функціонування ринку іпотечного кредитування.
31. Організація функціонування системи гарантування вкладів громадян України.
32. Механізм взаємодії складових національної системи масових електронних платежів.
33. Забезпечення валютного контролю в системі фінансових відносин.
34. Формування валютної політики банків.
35. Регулювання діяльності фінансово-кредитних установ в Україні.
36. Організація та регулювання платіжної системи в Україні.
37. Організація роботи Національного банку України з проблемними банками.
38. Організація та аналіз емісійно-касової роботи установ НБУ.
39. Оцінка впливу грошово-кредитної політики на діяльність банків.
40. Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності банків України.
41. Організація і проведення операцій з банківськими металами.
42. Організація облікової роботи банку за видами операцій.
43. Формування фінансової звітності банками України.
44. Організація обслуговування приватних і корпоративних клієнтів банку.
45. Формування організаційної структури банку.
46. Оптимізація структури пасивних операцій банку.
47. Оптимізація структури активних операцій банку.
48. Організація операцій банків з платіжними картками та напрями їх удосконалення.
49. Організація бізнес-планування в банку.
50. Забезпечення прибутковості діяльності банку.
51. Формування процентної політики банку.

52. Формування і оцінювання ресурсного потенціалу банку.
53. Аналіз ефективності використання ресурсів банку.
54. Мінімізація ризиків банківської діяльності.
55. Організація та аналіз факторингових операцій банку.
56. Обґрунтування оптимізації фінансового стану банку.
57. Функціонування системи оцінювання ефективності діяльності банку.
58. Удосконалення діяльності банку на ринку цінних паперів.
59. Оцінювання ефективності формування ресурсів банку.
60. Організація та аналіз інвестиційної діяльності банку.
61. Розроблення стратегій формування інвестиційного портфеля банку.
62. Формування системи управління безпекою та захисту інформації в банку.
63. Впровадження процесу реструктуризації банку.
64. Оптимізація системи корпоративного управління в умовах євроінтеграції.
65. Впровадження інноваційних банківських продуктів в умовах глобалізації світових фінансів.
66. Формування конкурентних стратегій розвитку банків.

Приклад оформлення титульного аркуша дипломної роботи

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

БАКАЛАВР

(освітній ступінь)

на тему: «Аналіз фінансових результатів діяльності банку»

Виконав: студент (ка) 4 курсу,

групи 6.02.25.15.01,

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

Петрова О.І.

Керівник: к.е.н., доцент Іванова О.С.

Рецензент: к.е.н. Сидоров І.І.

Харків – 2017 рік

Зразок завдання до дипломної роботи
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Факультет Фінансовий

Кафедра Банківської справи

Освітній ступінь Бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри банківської справи

_____ проф. Колодізев О.М.

«__» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ільченко Ксенії Віталіївні

1. Тема роботи: Управління капіталом банку

керівник роботи: Петрова Інна Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент
затверджені наказом ректора від « 17 » лютого 2016 року №218-С

2. Строк подання студентом роботи: 25 травня 2016 року

3. Вихідні дані до роботи: Статистична звітність банку, нормативно правові та законодавчі акти України, періодичні видання, науково-методичні розроблення вітчизняних та зарубіжних авторів

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1: Теоретичні аспекти управління капіталом банку

Розділ 2: Оцінювання ефективності здійснення управління капіталом банку
ПАТ КБ «ПриватБанк»

Розділ 3: Розроблення комплексної програми управління капіталом банку
ПАТ КБ «ПриватБанк»

Розділ 4: Охорона праці

5. Перелік графічного матеріалу

Плакат 1: Підходи до управління капіталом банку

Плакат 2: Загальна класифікація банківських ресурсів

Плакат 3: Структура банківських ресурсів

Плакат 4: Підходи до аналізу ресурсної бази банку

Закінчення додатка Ж

Плакат 5: Показники оцінювання ефективності капіталу ПАТ КБ «Приватбанк»

Плакат 6: Структура ресурсів ПАТ КБ «Приватбанк»

Плакат 7: Розрахунок основних коефіцієнтів ділової активності в частині пасивів

Плакат 8: Ефективність функціонування системи управління ресурсозбереження в ПАТ КБ «Приватбанк»

Плакат 9: Показники ефективності формування та використання ресурсів банку

Плакат 10: Динаміка інтегральних показників формування та використання ресурсів банку

Плакат 11: Комплексна програма управління ресурсозбереженням

Плакат 12: Планування основних техніко-економічних показників з урахуванням запропонованих заходів та оцінювання економічної ефективності

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Протасенко О.Ф., доцент кафедри технології, екології та безпеки життєдіяльності		

7. Дата видачі завдання: 01 вересня 2016 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розроблення плану дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою	01.02.2016 – 18.02.2016	
2.	Написання теоретичної частини дипломної роботи	19.02.2016 – 17.03.2016	
3.	Написання аналітичної частини дипломної роботи	18.03.2016 – 11.04.2016	
4.	Написання проектної частини дипломної роботи	12.04.2016 – 03.05.2016	
5.	Перевірка чернетки дипломної роботи та внесення змін до неї керівником	04.05.2016 – 12.05.2016	
6.	Перевірка якості дипломної роботи у системі «Антиплагіат»	13.05.2016 – 15.05.2016	
7.	Оформлення дипломної роботи	16.05.2016 – 24.05.2016	
8.	Подання Голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи	25.05.2016	

Студентка _____ **Ільченко К.В.**

Керівник роботи _____ **Петрова І.Я.**

Нормо-контроль (студент проходить особисто перед допуском до захисту):

1. Відповідність структури дипломної роботи
2. Оформлення роботи
3. Наявність відгуку, рецензії та довідок
4. Ксерокопії публікацій студента (тези, статті)
5. Електронний варіант роботи (**CD**) для перевірки на приналежність авторських прав _____

(підпис інженера кафедри)

(відповідність відсотку співпадиння представленого матеріалу встановленому рівню)

Відповідальний викладач: _____

(підпис)

(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б)

Приклад оформлення подання до дипломної роботи

Форма № Н-9.03

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИНаправляється студентка Шевченко М. О. до захисту дипломної роботиза спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: Управління кредитною політикою банку

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____ П. В. Проноза
(підпис)

Довідка про успішність

Петрова Марина Олегівна за період навчання на Фінансовому факультеті з 20__ року до 20__ року повністю виконала навчальний план за напрямом підготовки з таким розподілом оцінок за:національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.Секретар факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи

Студентка Петрова М. О. виконала дипломну роботу у повному обсязі відповідно до виданого завдання та визначений строк згідно з календарним планом. Зміст роботи, в цілому, відповідає обраній темі. Стил ь та мова викладання дипломної роботи зрозумілі. Під час виконання роботи було використано ПЕОТ та ІКТ. За результатами дослідження підготовлено (оприлюднено) до друку наукову статтю у фаховому збірнику наукових праць. Результати перевірки змісту дипломної роботи в системі «Антиплагіат» свідчать про самостійність її виконання. Бакалаврська дипломна робота рекомендується до захисту у ДЕК.

Керівник роботи _____ Г. О. Селезньова
"___" _____ 20__ року

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломна робота розглянута. Студентка Петрова М. О. допускається до захисту даної роботи в Державній екзаменаційній комісії. Протокол №__ від _____ 20__ р.Завідувач кафедри банківської справи, професор_____
(підпис) О. М. Колодізєв

"___" _____ 20__ року

Зразок анотації дипломної роботи

АНОТАЦІЯ

Кіріна Ю. С. Аналіз та оцінка кредитоспроможності клієнтів банку. – Рукопис.

Бакалаврська дипломна робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Харків, 2017. – 110 с.

Бакалаврська дипломна робота присвячена вивченню теоретичних засад та практичних аспектів процесу аналізу та оцінювання кредитоспроможності позичальника банку. Розкрито сутність поняття кредитоспроможності. Розглянуто основні види методик оцінки кредитоспроможності, що використовуються в вітчизняних та інших банках. Проаналізовано кредитоспроможність позичальника за різними методиками вітчизняних банків. Запропоновано модель оцінювання кредитоспроможності позичальника банку на основі розроблення інтегрального таксономічного показника оцінки кредитоспроможності позичальника ПАТ «Укрсоцбанк». Результати розробок можуть бути використані в практичній діяльності банківських установ.

Ключові слова: кредитоспроможність; оцінювання кредитоспроможності; методика оцінки кредитоспроможності; інтегральний показник оцінювання кредитоспроможності позичальника.

АННОТАЦИЯ

Кирина Ю. С. Анализ и оценка кредитоспособности клиентов банка. – Рукопись.

Бакалаврская дипломная работа по специальности 072 «Финансы, банковское дело и страхование». – Харьковский национальный экономический университет имени Семена Кузнеця. – Харьков, 2017. – 110 с.

Бакалаврская дипломная работа посвящена изучению теоретических основ и практических аспектов процесса анализа и оценки кредитоспособности заемщика банка. Раскрыта сущность понятия кредитоспособности. Рассмотрены основные виды методик оценки кредитоспособности, используемых в отечественных и других банках. Проанализирована кредитоспособность заемщика по разным методикам отечественных банков. Предложена модель оценки кредитоспособности заемщика банка на основе разработки интегрального таксономического показателя оценки кредитоспособности заемщика ПАО «Укрсоцбанк». Результаты разработок могут быть использованы в практической деятельности банковских учреждений.

Ключевые слова: кредитоспособность, оценка кредитоспособности, методика оценки кредитоспособности; интегральный показатель оценки кредитоспособности заемщика.

ABSTRACT

Kirina Y. S. Analysis and evaluation of the creditworthiness of the bank's clients. – Manuscript.

Bachelor thesis on speciality 072 «Finance, Banking and Insurance». – Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics. – Kharkiv, 2017. – 110 p.

Bachelor's degree work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of the analysis and evaluation of the creditworthiness of a bank borrower. The of essence of the concept of creditworthiness has been explained. The main types of creditworthiness assessment methods used in domestic and other banks have been described. The creditworthiness of the borrower has been analysed by different techniques of domestic banks. A model has been offered for creditworthiness assessment bank borrowers on the basis of the development of the integral index of taxonomic evaluation of the creditworthiness of the borrower JSC «Ukrsoctbank». The results of the development of results can be used in the practice of banking institutions.

Keywords: creditworthiness, creditworthiness rating, credit ratings methodology, integral indicator of the borrower creditworthiness assessment.

Приклад оформлення змісту дипломної роботи**ЗМІСТ**

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТНОГО РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ	9
1.1. Економічна сутність кредитних ризиків банківської діяльності	9
1.2. Особливості управління кредитними ризиками банку	19
1.3. Нормативно-правове забезпечення операцій з банківського кредитування	31
2. ДІЮЧА СИСТЕМА АНАЛІЗУ ТА ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»	38
2.1. Фінансово-економічна характеристика ПАТ КБ «Приватбанк»	38
2.2. Аналіз кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк»	47
2.3. Аналіз системи фінансового обліку кредитних операцій в ПАТ КБ «Приватбанк»	59
3. ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	66
3.1. Розроблення економіко-математичної моделі прогнозування чистого процентного доходу банку	66
3.2. Удосконалення організації управління кредитними ризиками банку	72
3.3. Визначення результативності від впровадження рекомендацій щодо мінімізації кредитних ризиків банку	86
4. ОХОРОНА ПРАЦІ	
4.1. Аналіз якості організації та безпеки робочого місця	95
4.2. Оцінювання заходів із охорони праці	95
4.3. Аналіз забезпеченості штучною освітленістю в приміщенні ПАТ КБ «Приватбанк»	97
ВИСНОВКИ	99
ЛІТЕРАТУРА	109
ДОДАТКИ	111
	114

План складання фінансово-економічної характеристики банку

1. Юридична повна та скорочена назви.
 2. Дата реєстрації в НБУ (в додатках слід навести копію свідоцтва про реєстрацію).
 3. Характеристика організаційно-правової форми діяльності, склад та функції керуючих органів банку.
 4. Опис управління банком, схема організаційної структури.
 5. Склад акціонерів банку з вказівкою частки акцій, якими володіє кожний акціонер.
 6. Місія, стратегічна мета, тактичні цілі банку.
 7. Ліцензії, якими володіє банк і перелік операцій, які може виконувати (в додатках слід навести копію всіх ліцензій та дозволів банку).
 8. Історична довідка: опис ключових подій з дати заснування банку (не більше 3-х сторінок тексту).
 9. Основні показники діяльності банку за 5 останніх років, обов'язково серед них:
 - активи, тис. грн;
 - кредитний портфель, тис. грн;
 - зобов'язання, тис. грн;
 - кошти юридичних осіб, тис. грн;
 - кошти фізичних осіб, тис. грн;
 - власний капітал, тис. грн;
 - чистий прибуток, тис. грн;
 - чисельність персоналу;
 - кількість філій та відділень;
 - рентабельність капіталу, %;
 - рентабельність активів, %;
 - співвідношення операційних витрат і операційних доходів.
- Загальний обсяг підрозділу не більше 9-ти сторінок.

Приклади оформлення бібліографічного списку використаних джерел, який наводиться у дипломній роботі

Таблиця Н.1

Приклади оформлення бібліографічного списку

Вид джерела	Приклад оформлення
1	2
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України, затверджена Законом України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р., зі змінами, внесеними 25.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-в.</p> <p>2. Бюджетний Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р., зі змінами, внесеними 5.02.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.</p> <p>3. Закон України "Про банки і банківську діяльність" № 2121-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 22.09.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.635.40 &nobreak=1.</p> <p>4. Указ Президента України "Про заходи щодо забезпечення відновлення стабільності у банківській системі" № 813/2009 від 08.10.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2009.</p> <p>5. Постанова Верховної Ради України "Про прийняття за основу проекту Закону України про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" № 4069-VI від 18.11.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4069.</p> <p>6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про збільшення статутного капіталу публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України" та внесення змін до його Статуту" № 1065 від 20.10.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1065-2011-п.</p> <p>7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р., із змінами, внесеними 13.02.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01.</p>

1	2
	<p>8. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений Постановою Правління НБУ № 280 від 17.06.2004 р., із змінами, внесеними 01.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04.</p> <p>9. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене Постановою Правління НБУ № 23 від 25.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z023112#n46.</p> <p>10 Положення про регулювання НБУ ліквідності банків України, затверджене Постановою Правління НБУ України № 259 від 30.04.2009 р., зі змінами, внесеними 25.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0410-09.</p>
Книги: один автор	<p>1. Аакер Д. К. Стратегическое рыночное управление / Д. К. Аакер ; [пер. с англ., под ред. Ю. Н. Каптуревского]. – Санкт-Петербург : Питер, 2007. – 544 с.</p> <p>2. Алле М. С. Экономика как наука / М. С. Алле ; пер. И. А. Егорова. – Москва : Наука для общества, РГГУ, 1995. – 168 с.</p> <p>3. Дударев Д. Н. Технологии продаж страховых продуктов / Д. Н. Дударев. – Москва : Мысль, 2008. – 216 с.</p> <p>4. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика : монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДНВЗ "УАБС НБУ". – 2010. – 228 с.</p> <p>5. Костерина Т. М. Кредитный менеджмент в банке : учебно-методический комплекс / Т. М. Костерина. – Москва : Изд. Центр ЕАОИ, 2008. – 184 с.</p> <p>6. Яценко П. М. Банківська справа / П. М. Яценко. – Банківська справа. – Київ : Центр навчальної літератури, 2011. – 410 с.</p>
два автори	<p>1. Васюренко О. В. Ресурси комерційного банку: теоретичний та прикладний аналіз : монографія / Л. В. Васюренко, І. М. Федосік. – Харків : ПП Яковлева, 2003. – 88 с.</p> <p>2. Волкова І. А. Бухгалтерський облік у банках : навч. посіб. / І. А. Волкова, О. Ю. Калініна. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.</p>

1	2
три автори	<p>1. Абалкин Л. И. Хозяйственный механизм общественных формаций / Л. И. Абалкин, А. П. Бокалов, Э. А. Быстрицкая ; под ред. Л. И. Абалкина. – Москва : Мысль, 1986. – 268 с.</p> <p>2. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня / Р. Л. Акофф, Д. П. Магидсон, Г. Д. Эддисон ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 265 с.</p> <p>3. Криклій О. А. Банківський менеджмент : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак, О. М. Пожар. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2011. – 152 с.</p> <p>4. Мороз А. М. Кредитний менеджмент : навч. посіб. / А. М. Мороз, Р. І. Шевченко, І. В. Дубик. – Київ : КНЕУ, 2009. – 399 с.</p>
чотири автори	<p>1. Облік і аудит у банках : навч. посіб. / [О. Г. Коренева, Н. Г. Слав'янська, Н. Г. Євченко, О. В. Карпенко] ; за ред. О. Г. Кореневої, Н. Г. Слав'янської. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 493 с.</p> <p>2. Основи банківської справи : підручник / [І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін, В. В. Соляр, С. І. Маслов]. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 410 с.</p>
п'ять і більше авторів	<p>1. Аналіз банківської діяльності : підручник / [А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.] ; за ред. А. М. Герасимовича. – Київ : КНЕУ, 2004. – 599 с.</p> <p>2. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія / [А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр, Т. М. Мельник та ін.] ; за ред. А. О. Єпіфанова. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 286 с.</p> <p>3. Психологія менеджмента / [П. К. Власов, А. В. Липницький, И. М. Луцихина и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – Харьков : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p>
без автора	<p>1. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць / [ред. А. О. Єпіфанов]. – Суми : ДВНЗ "Українська академія банківської справи" НБУ, 2011. – 123 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941 - 1945. Ч. 2: Додатки / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2009. – 573 с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. Т. 1 / [сост. И. В. Ковалева, Е. Ю. Рубцова; ред. В. Л. Иванов]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. – 277 с.</p>

1	2
	<p>3. Кучерявенко Н. П. Курс банковского права : Особенная часть: в 6 т. Т. 4 : Косвенные налоги / Н. П. Кучерявенко. – Харьков : Право, 2012. – 534 с.</p> <p>4. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – Київ : НТУУ "КПІ", 2006. – 125 с.</p>
Матеріали конференцій	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених "Молодь України і аграрна реформа", (Харків, 11 – 13 жовтня 2011 року) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2011. – 167 с.</p> <p>2. Банки в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України ; Ін-т статистики, обліку та аудиту. – Київ : ІСОА, 2002. – 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2010 року інформ. бюл. – Київ : Асоц. укр. банків, 2010. – 117 с.</p> <p>4. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27 – 28 березня 2011 року / М-во освіти і науки України ; Держ податк. адмін. України [та ін.]. – Київ : КНЕУ, Акад. ДПС України, 2011. – 452 с.</p>
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1. Валова І. Л. Нові принципи угоди Базель II / І. Л. Валова; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13–20.</p> <p>2. Герасимович А. М. Система показників, що визначають ефективність управління кредитним портфелем банку / А. М. Герасимович, І. А. Герасимович, Н. А. Морозова-Герасимович та ін. // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2010. – № 3 (53). – С. 162–165.</p> <p>3. Добровольська І. О. Узагальнення сутнісного розуміння та визначення поняття "ресурсний потенціал банку" / І. О. Добровольська // Інноваційна економіка : междунар. науч. конф., 3 – 5 жовтня 2010 року : тези докл. – Харків, 2007. – С. 33.</p> <p>4. Примостка Л. О. Кредитний ризик банку: проблеми оцінювання та управління / Л. О. Примостка // Фінанси України, 2004. – № 8. – С. 118–125.</p> <p>5. Слобода Л. Напрями вдосконалення роботи банків з проблемними активами в посткризовий період / Л. Слобода, Н. Дунас // Вісник НБУ. – 2011. – № 4. – С. 46–51.</p>

1	2
	<p>6. Чубукова О. Р. Стратегії регулювання банківської діяльності в екстремальних умовах / О. Р. Чубукова, В. М. Рубан, Н. О. Геселева // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2011. – № 3 (6). – С. 190–195.</p>
Словники	<p>1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основних термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – Київ: Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>2. Українсько-німецький тематичний словник / [уклад. Н. М. Яцко та ін.]. – Київ : В. М. Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>3. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. О. Марченко]. – Київ : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Дисертації	<p>1. Леонов С. М. Інвестиційний потенціал банківської системи: методологія формування та використання : дис. ... доктора екон. наук : 08.00.08 р. / С.М. Леонов. – Суми, 2010. – 286 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Д'яконов М. О. Управління кредитним ризиком комерційного банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 р. "Гроші, фінанси і кредит" / М. О. Д'яконов. – Суми, 2011. – 26 с.</p>
Державні стандарти, СНіП	<p>1. ГОСТ 12.1.003-83 Шум. Общие требования безопасности. – Москва : Изд-во стандартов, 1991. – 12 с.</p> <p>2. ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 16 с.</p> <p>3. СНіП 2.09.04-87 Административные и бытовые здания. – Москва : Стройиздат, 1995. – 18 с.</p> <p>4. СНіП II-4-79 Естественное и искусственное освещение // Светотехника. – 1979. – № 10. – С. 1–29.</p>
Література, видана іноземними мовами	<p>1. Amad A. M. Foreign Direct Investment: Theory, Evidence and Practice / A. M. Amad. – S. I. : Palgrave Macmillan, 2006. – 329 p.</p> <p>2. Edvinsson L. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value By Finding Its Hidden Brainpower / L. Edvinsson, M. Malone. – New York : Harper Business, 2007. – XI. – 631 p.</p> <p>3. Fisher I. The Nature of Capital and Income / I. Fisher. – London, 1977. – 278 p.</p> <p>4. Reichmann T. Controlling mit Kennzahlen und Managementberichten / T. Reichmann. – Munchen, 1995. – T. 4. Aufl.</p> <p>5. Robert C. R. Management perspectives on problems in controlling and cost accounting / C. R. Robert // Investment Management and Financial Innovations. – 2005. – № 3. – P. 109–127.</p>

1	2
	<p>6. Stigler G. J. Capital and rates of return in manufacturing industries / G. J. Stigler. – New Jersey : Princeton University Press, 1963. – 227 p.</p> <p>7. Stewart T. A. Intellectual Capital. The New Wealth of Organization / T. A. Stewart. – New York : Doubleday, 1997. – 786 p.</p>
Література, видана іноземними мовами	<p>1. Amad A. M. Foreign Direct Investment: Theory, Evidence and Practice / A. M. Amad. – Palgrave Macmillan, 2006. – 329 p.</p> <p>2. Edvinsson L. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value By Finding Its Hidden Brainpower / L. Edvinsson, M. Malone. – New York : Harper Business, 2007. – XI. – 631 p.</p> <p>3. Fisher I. The Nature of Capital and Income / I. Fisher. – London, 1977. – 278 p.</p> <p>4. Reichmann T. Controlling mit Kennzahlen und Managementberichten / T. Reichmann. – Munchen, 1995. – Т. 4. Aufl.</p> <p>5. Robert C. R. Management perspectives on problems in controlling and cost accounting / C. R. Robert // Investment Management and Financial Innovations. – 2005. – № 3. – P. 109–127.</p> <p>6. Stigler G. J. Capital and rates of return in manufacturing industries / G. J. Stigler. – New Jersey : Princeton University Press, 1963. – 227 p.</p> <p>7. Stewart T. A. Intellectual Capital. The New Wealth Of Organization / T. A. Stewart. – New York: Doubleday, 1997. – 786 p.</p>
Ресурси мережі Internet	<p>1. Офіційний сайт Асоціації Українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.aub.org.ua.</p> <p>2. Річний фінансовий звіт публічного акціонерного товариства Банк "Меркурій" за 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mercury-bank.com/ru/f_otchet2012.html.</p> <p>3. Середньозважений курс на міжбанківському валютному ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446.</p> <p>4. Статистичний випуск "Формування та розміщення фінансових ресурсів депозитних корпорацій України. Січень 2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66241.</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

2. Проміжки між знаками й елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної та приписаної пунктуації.

**Приклад оформлення титульного аркуша демонстраційного
матеріалу**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

**АНАЛІЗ ТА ОЦІНЮВАННЯ
КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА**

Керівник:

к.е.н., доцент

О. В. ЛЕБІДЬ

Студент IV курсу

фінансового факультету,

спеціальності 072 «Фінанси,

банківська справа та страхування»

(спеціалізація «Банківська справа»)

Т. К. БАНКІРСЬКА

Харків – 2017

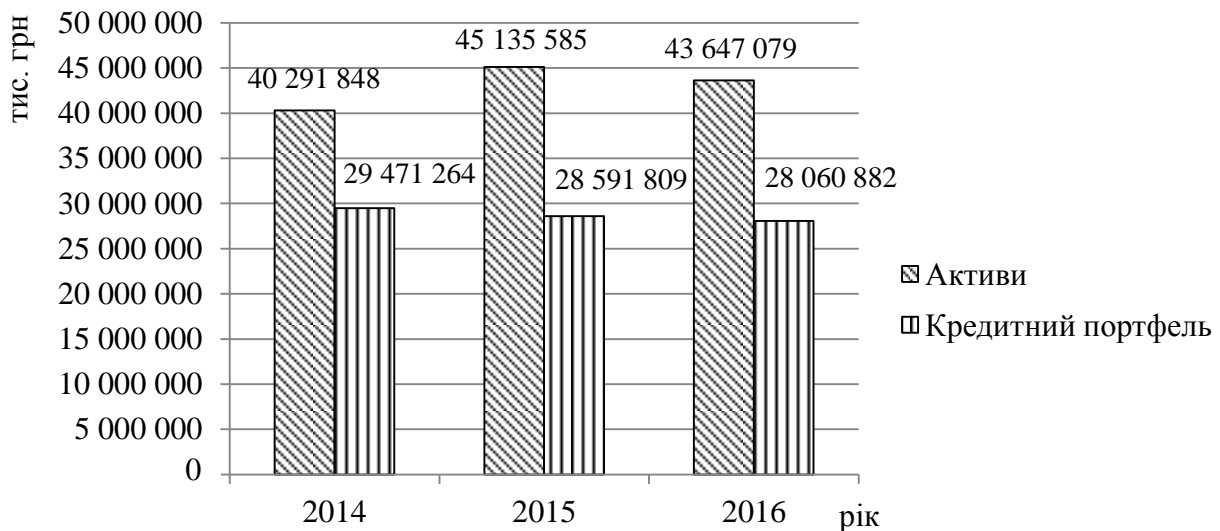
**Приклад оформлення демонстраційного матеріалу
(продовження)**

ПЛАКАТ 1

ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «БАНК ХАРКІВ» ЗА 2014 – 2016 РР.

Показник, тис. грн	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Темп приросту у 2015 р., %	Темп приросту у 2016 р., %
Активи банку	40 291 848	45 135 585	43 647 079	12,02	-3,30
Кредитний портфель	29 471 264	28 591 809	28 060 882	-2,98	-1,86
Зобов'язання	33 492 094	34 757 336	34 387 117	3,78	-1,07
Капітал	6 799 754	10 378 249	9 259 962	52,63	-10,78
Фінансовий результат	345 165	106 502	-1 153 571	-69,14	-1 183,14

**ДИНАМІКА АКТИВІВ ТА КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ
ПАТ «БАНК ХАРКІВ» В 2014 – 2016 РР.**

Зразок реферату до дипломної роботи

РЕФЕРАТ

Бакалаврська дипломна робота: с. 110, рис. 13, табл. 29, джерел 91.

Об'єктом дослідження є відносини, що виникають між банком і позичальником в процесі здійснення кредитних операцій.

Предметом дослідження обрано теоретичні та практичні положення, принципи, методичні підходи, методи аналізу й оцінювання кредитоспроможності позичальника банку.

Метою цієї роботи є теоретичне обґрунтування та розроблення методичних рекомендацій щодо удосконалення аналізу та оцінювання кредитоспроможності клієнтів банку.

Для визначення сформульованих у роботі завдань були використані загальнонаукові та специфічні методи, а саме: абстракції, узагальнення, логічний (для розкриття поняття кредитоспроможність, методів її оцінювання, призначення та основних етапів проведення), статистичний аналіз та діалектичний підхід (для аналізу кредитної діяльності вітчизняних банків загалом та АТ «Ощадбанк» зокрема), графічний (для наочного зображення і схематичного подання теоретичного матеріалу роботи), метод таксономії (для розроблення показника рівня розвитку методики оцінювання кредитоспроможності позичальника банку), метод експертних оцінювань (для визначення результативності від впровадження запропонованих заходів).

У першому розділі було розглянуто поняття та сутність кредитоспроможності позичальника банку, проведено контент-аналіз і на його основі запропоновано поняття «кредитоспроможність», розмежовано поняття «кредитоспроможність» та «платоспроможність». Також були розглянуті наявні методики оцінювання кредитоспроможності позичальників сучасних зарубіжних банків і банків України, виявлено їхні особливості. Аналіз вітчизняних і закордонних наукових праць, публікацій та методик різних фінансових установ засвідчив, що кредитний ризик є одним з визначальних у банківській справі.

З глобалізацією світової фінансової системи та розширенням спектру фінансових інструментів поняття кредитного ризику набуватиме все більшого значення. Одним з основних заходів мінімізації кредитного ризику більшістю науковців визнається оцінка кредитоспроможності позичальників банків.

Встановлено основні документи, які регламентують проведення кредитних операцій та оцінювання кредитоспроможності в банках України.

У роботі систематизовано складові системи інформаційного забезпечення фінансового аналізу позичальника. Визначено, що з метою отримання достовірних результатів про фінансовий стан позичальника структура даних, що аналізується, крім фінансової та статистичної звітності, має містити достатній обсяг аналітичних пояснень й інтерпретації даних фінансової звітності, розкриття ризиків, пояснення загальних тенденцій динаміки фінансового стану, аудиторський висновок, який відповідає Міжнародним стандартам аудиту тощо. Встановлено, що дані, які використовуються під час оцінювання кредитоспроможності, повинні відповідати критеріям повноти (вичерпності), достовірності та верифікованості, актуальності, об'єктивності, порівнюваності й надавати можливість визначити кредитоспроможність підприємства.

У другому розділі було проаналізовано діючу систему організації кредитних операцій банку, надано фінансово-економічну характеристику АТ «Ощадбанк», проведено аналіз кредитних операцій. АТ «Ощадбанк» входить до числа лідерів серед українських банків, які надають кредити підприємствам багатьох галузей економіки України: агропромислового комплексу, торгівлі та громадського харчування, машинобудування, будівництва, підприємствам промислово-енергетичного комплексу, переробної галузі та багатьох інших. Кредитний портфель банку постійно зростає. Питома вага кредитів наданих юридичним особам у кредитному портфелі постійно зростає, фізичним – знижується.

Також у роботі було проведено оцінювання кредитоспроможності позичальника банку за трьома методиками, а саме за методикою наведеною у положенні НБУ № 23, методиками ПАТ «Мегабанк» та АТ «Ощадбанк».

Розрахувавши оцінку фінансового стану одного потенційного позичальника було отримано різні результати. Це свідчить про наявність недоліків наявних методик оцінювання кредитоспроможності позичальника банків України та свідчить про необхідність їхнього удосконалення.

У третьому розділі були запропоновані напрями удосконалення оцінювання кредитоспроможності позичальника банку. Була розроблена методика оцінювання кредитоспроможності позичальника банку на основі інтегрального таксономічного показника оцінювання кредитоспроможності клієнтів банку. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення методів оцінювання кредитоспроможності позичальників банку, які включають проведення рейтингування зовнішнього середовища функціонування позичальника банку як невід'ємної частини механізму оцінювання кредитоспроможності. Була оцінена результативність від впровадження рекомендацій з удосконалення системи оцінювання кредитоспроможності позичальника банку.

За результатами дослідження наукової практики та проведеного власного критичного аналізу ряду наявних методик оцінювання кредитоспроможності визначено набір основних показників для оцінювання фінансового стану потенційного позичальника, який містить двадцять чотири коефіцієнти, що дозволяють оцінити різні аспекти фінансової діяльності позичальника.

На основі проведеного оцінювання результативності від впровадження рекомендацій щодо удосконалення системи оцінювання кредитоспроможності клієнтів банку можна стверджувати, що розроблена модель оцінювання кредитоспроможності позичальника банку, а також заходи з удосконалення системи оцінювання кредитоспроможності суттєво впливають на ефективність діяльності АТ «Ощадбанк» і можуть бути впроваджені в діяльність вітчизняних банківських установ.

Галузь використання – банківський сектор.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ, ОЦІНЮВАННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ, МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК ОЦІНЮВАННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА.

Структура інформації, яка подається студентом на CD-диску

На диск записується 4 окремих документа:

1. Документ у форматі word єдиним файлом:

пояснювальна записка;

завдання (1 та 2 сторінка);

подання (сканована копія);

анотація (укр., рос., англ. мовами);

розділи дипломної роботи (з вступу до висновків);

література;

додатки, зокрема:

1) відскановані наукові публікації (статті, тези) за темою дипломної роботи (якщо немає статті, тези в форматі word);

2) демонстраційний матеріал (в форматі word);

3) рецензія (сканована копія);

4) відгук керівника (сканована копія);

5) довідки до диплому (сканована копія).

2. Документ у форматі pdf:

пояснювальна записка;

завдання (1 та 2 сторінка);

подання (сканована копія);

анотація (укр., рос., англ. мовами);

розділи дипломної роботи (з вступу до висновків);

література;

додатки, зокрема:

1) відскановані наукові публікації (статті, тези) за темою дипломної роботи (якщо немає – статті, тези в форматі word);

2) демонстраційний матеріал (в форматі word);

3) рецензія (сканована копія);

4) відгук керівника (сканована копія);

5) довідки до диплому (сканована копія).

3. Реферат дипломної роботи для репозиторію (у форматі word) (титул роботи, реферат за встановленою формою, анотація на трьох мовах).

4. Презентація до дипломної роботи (формат Power Point).

Анотації до деяких тем бакалаврських робіт

Тема "Забезпечення дохідності операцій банку"

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська дипломна робота присвячена розробленню теоретичних основ, методичних підходів і рекомендацій, спрямованих на розроблення шляхів забезпечення отримання максимального доходу банком.

У першому розділі дипломної роботи розглянуто теоретичні основи дохідності банку. Проведено аналіз поняття "дохідність банку", розглянуто види доходів банку, наведено класифікацію процентних та комісійних доходів банку, розглянуто чинники, які впливають на дохідність банку. Також визначено завдання, що виникають у процесі управління дохідністю банку, етапи управлінських дій, які забезпечують дохідність банку, складники системи управління дохідністю банку, організаційне й інформаційне забезпечення управління дохідністю банку.

У другому розділі дипломної роботи було надано фінансово-економічну характеристику діяльності банку, проведено аналіз обсягу, структури та динаміки доходів та витрат, досліджено ключові чинники, які на них впливають, а також визначено ефективність управління доходами банку на основі проведеного коефіцієнтного аналізу рівня доходів банку.

Проведений аналіз доходів банку засвідчив, що у результаті динамічних змін статей доходів банку, найбільш питому вагу в їхній структурі займають процентний і комісійний дохід, що зумовлено специфікою банківської діяльності. Структура доходів банку є наслідком політики банку у сфері дохідних операцій: оскільки кредитний портфель становить майже 69 % активів, то і процентні доходи є основними.

У третьому розділі дипломної роботи визначено шляхи удосконалення управління дохідністю банку. Запропоновано кореляційно-регресійну модель залежності сукупного доходу банку від доходів за його операціями. У роботі визначено, що на сукупний дохід вагомий вплив мають кредитні, валютні та касові операції.

Побудована модель виявилась адекватною за всіма ознаками та рекомендована до практичного використання у банківських установах.

Запропоновано напрями удосконалення цінової політики банку, як одними з основних складників підвищення дохідності банківських операцій. Розглянуто основні цілі, методи ціноутворення й етапи реалізації цінової політики банку.

У роботі розроблено рекомендації щодо визначення результативності заходів з удосконалення забезпечення дохідності банку на основі експертного оцінювання, в якому брали участь незалежні експерти, які задіяні в різних сферах економіки.

Тема "Формування процентної політики банку"

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська дипломна робота присвячена вивченню теоретичних засад і практичних аспектів формування процентної політики банку.

У першому розділі роботи опрацьовано такі теоретичні питання: сутність поняття "процентна політика банку", структура процентної політики банку й її особливості, методи державного регулювання процентної політики банку, інструменти грошово-кредитної політики центрального банку, процентні ставки, сутність поняття "позичковий відсоток", методика визначення облікової ставки НБУ, чинники рівня процентної ставки, сутність збалансованої стратегії управління, функції КУАП, побудова ефективної процентної політики, принципи управління процентною політикою банку.

Процентна політика відіграє важливу роль у роботі банків. Під час надання тієї чи іншої послуги банки самостійно встановлюють відсоткові ставки, тобто розмір процентів, який становитиме предмет відповідного грошового зобов'язання.

Урахування всіх необхідних чинників впливу у процесі формування процентної політики банку має бути своєрідним механізмом досягнення адекватності ставки процента за позичками та відповідати реальним умовам функціонування банку.

Наведена у дипломній роботі фінансово-економічна характеристика банку доводить, що він здійснює широкий спектр послуг на території України, має великі обсяги активів, капіталу та зобов'язань, а також стійкі показники діяльності. Також у другому розділі роботи проведено оцінювання ефективності процентної політики НБУ, проаналізовано динаміку й структуру процентних доходів і витрат, а також здійснено коефіцієнтний аналіз процентної політики банку.

У третьому розділі бакалаврської дипломної роботи надано пропозиції щодо використання інструментів ціноутворення під час: формування процентної політики; виявлено напрями удосконалення роботи банку щодо мінімізації процентного ризику; розроблено модель швидкості нарахування процентів банку.

Застосування методики ціноутворення "середні витрати плюс прибуток" надало можливість визначити шляхи зниження цінової конкуренції, приділяти менше уваги дослідженням коливання попиту на продукти, ціни на які встановлюються за цією методикою.

Для швидкості нарахування процентів було використано відому модель Нельсона-Сіджела (Nelson-Siedgel), яка дає змогу описувати різноманітні зміни кривої дохідності, зокрема – паралельний зсув, зміни нахилу кривої дохідності, зміни її кривизни та форми. Запропонований підхід до визначення процентного ризику банківського портфеля активів і зобов'язань із фіксованими ставками, спричиненого стрибковою зміною кривої дохідності в умовах простого відтворення банківських послуг та безперервного нарахування відсотків, може бути корисним для стрес-тестування, а отримані аналітичні рішення – для створення комп'ютерних програм, призначених для аналізу процентного ризику.

Тема "Удосконалення процесу банківського кредитування"

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська дипломна робота присвячена дослідженню теоретичних засад і практичних аспектів удосконалення процесу банківського кредитування. У першому розділі дипломної роботи було розглянуто теоретичні основи організації й аналізу кредитного процесу в банку.

Досліджено сутність операцій з кредитування клієнтів банку, визначено види кредитних операцій, проаналізовано зміст етапів кредитного процесу. Також досліджено сутність поняття "кредитоспроможність позичальника" банку та її види, проаналізовано підходи до оцінювання кредитоспроможності позичальника, які застосовуються у вітчизняних і зарубіжних банках. З метою аналізу нормативно-правового забезпечення кредитних операцій банку проведено узагальнення законодавчих документів, що регулюють сферу кредитних відносин в Україні.

У роботі досліджено сутність і види кредитних операцій банків. На основі узагальнення поняття "кредит" його визначено як вид активних операцій банку, які пов'язані з наданням залучених коштів у тимчасове користування позичальнику на умовах цільового використання, платності, поверненості, забезпеченості, диференційованості та терміновості. Кредит як форма руху позичкового капіталу об'єднує в собі два процеси: акумуляцію тимчасово вільних грошових коштів; вкладення, або розміщення цих коштів.

У другому розділі дипломної роботи надано фінансово-економічну характеристику банку, проаналізовано кредитний портфель банку, досліджено систему показників для оцінювання кредитоспроможності позичальника-фізичної особи, а також визначено особливості діючої системи обліку операцій з кредитування.

Третій розділ дипломної роботи присвячено розробленню рекомендацій щодо удосконалення організації та аналізу процесу банківського кредитування, а саме: запропоновано методичний підхід щодо оцінювання кредитоспроможності позичальника-юридичної особи на основі розрахунку інтегрального таксономічного показника, а також удосконалення організації здійснення кредитних операцій шляхом застосування компонентів дистанційного банківського обслуговування.

На основі проведеного оцінювання результативності від впровадження рекомендацій щодо удосконалення організації та аналізу процесу банківського кредитування можна зробити висновок, що розроблені заходи суттєво впливають на ефективність діяльності банку та можуть бути впроваджені в діяльність вітчизняних банківських установ.

Тема "Удосконалення роботи банків з проблемними кредитами"

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська дипломна робота присвячена дослідженню теоретичних засад і практичних аспектів удосконалення роботи з проблемними кредитами банку.

Перший розділ дипломної роботи присвячено дослідженню теоретичних аспектів організації роботи банків з проблемними кредитами. В ньому розглянуто поняття, сутність і види кредитних операцій банку, досліджено сутність кредитної діяльності банку, принципи її здійснення. Визначено основні етапи кредитного процесу, причини виникнення проблемних кредитів, а також особливості організації кредитного моніторингу банку. Також проаналізовано нормативно-правове забезпечення роботи банків з проблемними кредитами.

У другому розділі дипломної роботи надано фінансово-економічну характеристику банку, проаналізовано кредитні операції та якість кредитного портфелю, а також досліджено систему обліку кредитних операцій банку.

У третьому розділі дипломної роботи запропоновано шляхи удосконалення роботи банків з проблемними кредитами: розроблено методику оцінювання кредитоспроможності позичальника банку на основі використання інтегрального таксономічного показника, надано рекомендації щодо фрод-моніторингу кредитних операцій банку, визначено шляхи удосконалення забезпечення якості кредитного портфелю банку.

Отже, використання банками запропонованих у роботі шляхів удосконалення організації роботи банків з проблемними кредитами, призведе до більш якісного оцінювання кредитоспроможності позичальника, удосконалення системи моніторингу кредитних операцій, а отже й до підвищення якості кредитного портфелю та значного скорочення проблемної заборгованості банку.

Зміст

Вступ.....	3
1. Послідовність підготовки дипломної роботи	5
2. Вибір теми дипломної роботи	7
3. Керівництво підготовкою дипломних робіт	7
4. Вимоги до змісту дипломної роботи.....	8
5. Вимоги до оформлення дипломної роботи	18
6. Порядок захисту дипломних робіт	28
7. Критерії оцінювання дипломних робіт.....	28
Додатки.....	30

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломних робіт
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Колодізєв** Олег Миколайович
Рац Ольга Миколаївна

Відповідальний за видання *О. М. Колодізєв*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *А. С. Ширініна*

План 2017 р. Поз. № 243 ЕВ. Обсяг 62 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*